

POMOCNÉ BODY K VYPRACOVÁNÍ VÝKLADU TEORIE A POPISU STUDIE

Na co se zaměřit?

Dřív než začnete vyhledávat informace:

- Rozumím, co se po mně chce? Jaká je otázka? *Stanovte si otázky, které chcete ve svém výkladu zodpovědět*
- Které konstrukty jsou ústřední v daném tématu? Na základě jakých klíčových slov nejlépe dohledám informace?
- Co se o daném tématu píše v učebnici? Co konkrétně mi není jasné nebo chybí, abych tématu porozuměl a věděl, proč je důležité?

Otázky, které vám pomohou tématu porozumět a vysvětlit ho spolužákům:

- Proč konstrukt vznikl? K čemu slouží (sloužil)? Jak k němu autoři dospěli? Má kořeny v nějakém nevysvětleném pozorování nebo jevu? Je kritickou reakcí nebo doplněním jiné teorie? Jaké „díry v poznání“ zaplňuje?
- Z jakého základního výzkumu téma/konstrukt vyplývá? Co přesně studie ukazuje? Jak to autoři interpretují? *Popište ve výkladu základní výzkum, z něhož myšlenka vychází (např. základní experiment). Co bylo inspirací pro tento výzkum? Odpovědi naleznete v primárních zdrojích, pokud možno, pokud se k nim nedostanete, pokuste se dohledat sekundární zdroje (např. přehledové studie), které výzkum popisují sekundárně, podle postupů, které jsme probírali na hodině.*
- Jaké jsou základní pojmy teorie? Jak jsou definovány? Jak funguje celý model? Dá se graficky znázornit? Co teorie tvrdí? Co předpokládá, že se bude dít v reálném fungování u lidí? Jaké příklady můžu použít jako ilustraci?
- Jak se teorie liší od modelů vysvětlujících podobné jevy? Existují teorie, s kterými se uvádí do souvislosti nebo do kontrastu?
- Jakou konkrétní funkci teorie plní v současné psychologii? K čemu je dobrá? Proč je významná? Doplnuje jiné důležité teorie? Nebo má přímé uplatnění v praxi (např. diagnostika poruch nebo schopností, rozvoj učení, úprava prostředí k optimalizaci práce atd.)? Jaké?
- Jaké má teorie limity? Je kritizována? Proč? Co nevysvětluje v dostatečné míře? Jsou některé její předpoklady nedostatečně ověřeny? Je v současnosti hodně citována? Byla více citována v minulosti? *(Můžete zjistit pomocí postupů, které jsme probírali na hodině zaměřené na zdroje.)* Má spíše historickou hodnotu? Proč (byla nahrazena jinou teorií, nelze jí vědecky zcela ověřit, je v rozporu s výzkumnými zjištěními atd.)?

Váš výklad by měl pokrýt co největší část těchto bodů. Měli byste znát „příběh“ vybraného konceptu i jeho dosah a podat ho dál pro vaše spolužáky srozumitelným způsobem.

Možné zdroje:

- Začňte učebnicí, základním studijním materiálem, pro stanovení otázek.
- Pro lepší porozumění konceptu můžete použít jakékoli zdroje, včetně prezentací, blogů nebo videí na internetu nebo i rozhovory s vyučujícími nebo spolužáky. Pamatujte ale, že za důvěryhodnost informací nesete odpovědnost sami.
- Kde je to možné, používejte primární a sekundární zdroje v anglickém jazyce, obzvlášť k vysvětlení klíčových detailů a k ověření informací: Dohleďte klíčový výzkum například přes Scopus (pomohou např. i odkazy na Wikipedii), stěžejní přehledové studie (reviews), dohleďte kapitoly v dostupných knihách v knihovně.

Základním cílem je porozumění tématu. Pokud vám zvolený materiál (zdroj) bude připadat příliš komplikovaný, pokuste se nejdříve dohledat základní informace jinde. Na internetu mohou být přístupny např. i grafické materiály, které vám mohou pomoci lépe téma uchopit.

Závěrečný výstup má mít podobu srozumitelné prezentace tématu pro spolužáky v PowerPointu nebo v dokumentu Word, resp. PDF. Ideální je zakomponovat **grafické prvky. Pokuste se při přípravě výkladu vcítit do svých spolužáků: Bude toto vysvětlení stačit? S čím by mohli mít problém? Jak můžu usnadnit porozumění (obrázky, příklady)?**